

TRACTATUS XIV.

DE SACRAMENTIS.

Excellentiam Sacramentorum Legis Evangelicae paucis facrosanctum Oecumenicum Concilium Tridentinum complectitur, dum *sess. 7.* in *Proemio*, verissime attestatur, quod per ea *omnis vera iustitia vel incipit, vel capta augetur, vel amissa reparatur*. Hæc etenim septem Sacraenta, septem illæ sunt Columnæ, quas Æterna Sapientia de Cœlo descendens, & formam nostræ humanitatis suscipiens exedit, ut super eas Domum Ecclesiæ suæ firmissimum construeret: juxta illud *Prov. 9. Sapientia edificavit sibi domum, excidit columnas septem*. Hæc insuper sunt septem illæ Candelabra aurea, *Apoc. 1.* quibus medianib[us] ad Fideles Divinas gratia lux diffunditur. Et rursus hæc sunt septem illæ Stellæ, quas *cit. cap. 1. Apoc. 1.* Filius Hominis, id est, Servator noster JESUS Christus in dextera misericordiæ suæ, ac infinitæ Pietatis, ad illustrandam Ecclesiam suam habuisse legitur. De his ergo septem *Sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis*, tum in genere, tum in specie, in presenti Tractatu plane utilissimo, scitque vel maxime necessario, Deo adjacente tractabitur, ad infinitam & perennem Ejusdem laudem.

DISTINCTIONE I.

De Natura Sacramentorum in genere.

QUESTIO I.

Quid, & quo sunt Sacraenta nova Legis?

SUMMARIUM.

- 1 Excellentia Sacramentorum nova Legis?
- 2 Sacraenta varia acceptio[n]es?
- 3 Sacramentum in proprio, quid?
- 4 Cur sit signum sensibile?
- 5 Ad efficaciter significans gratiam?
- 6 Per efficiunt gratutum, quid intelligatur?
- 7 Alia particula definitio[n]is Sacramentii.

8 Sacraenta nova Legis sunt septem.

9 Et omnia a Christo instituta.

10 Septem Ordines constitutum, unum Sacramentum, & quo modo?

11 Inscrin. hereticorum felicitur.

12 An in Legi Moysis, & Iusti Legi Nature, fuerit verum Sacramentum?

13 Declarantur Authoritates, que id negare videntur.

Circumscriptio, quonodo dicitur non concilie gratiam?

14 Remedium contra peccatum originale, quale amittitur?

Quæst. I. Quid, & quo sunt Sacraenta nova Legis. 525

Advætendum, quod varie sunt Sacraenta acceptio[n]es: cunctum *Sacramentum a sacro deretur*, in primis *Sacramentum sumitur a Jurif[ic]o pro juramento*, eo quod sit sacre quadrâma & religiosa affirmatio, *can. Quis Sacramento.* 22, quest. 4. & alibi. Deinde in S. Scriptura *Sacramentum sumitur quandoque pro Mysterio, seu re arcana*; ut *Sapientia.* 2. *Nescirem Sacramentum Del.* Daniel 2. *Mibi Sacramentum hoc revelatum est*; & alibi. Tertio & magis ad propostum, sumitur *Sacramentum pro Ceremonia sacra*, seu hominem faciente.

3. CONCL. I. *Sacramentum*, prout in proposito accipitur, est signum sensibile, gratianæ Dei, vel effectum eius gratuitum, ex institutione Divina efficaciter significans, ordinatum ad salutem hominum viatoris. Ita Doctor Subtilis *4. q[ui]st. 1. q. 2.* cum fuit. Neque re ipsa differt allata Sacraenta definitio ab aliis, quarum plures afferre solent Theologi Catholicci; ut illa Catechismi Romani: *Sacramentum est inviolabile gratia visibilis signum, ad nostram iustificationem institutionis.* Verumtanum definitio Scotti naturalium Sacraenta clarius exprimit.

4. Dicitur I. *Signum visibile*, seu sensibile: id est, exterrum, & in materia sensibili institutum. Nam, ut Sacramentum institueretur in tali signo sensibili, admodum congruum erat pro hoc statu: juxta illud D. Chrysostomi. *H. mil. 60. ad Populum: signum corporis eius, incorporum dedisse iste tibi dona: sed quia corporis conjuncta est anima tua, ideo reb[us] sensibilibus tibi intelligenda tradit.*

5. Dicitur II. *Efficaciter significans gratiam Dei.* Quia Sacramentum non est quodcumque signum ipsius gratie divine, quæ conatur homini rite illud suscipiendi; sed est signum efficac., seu efficaciter significans: quia gratiam illam, quam significat, etiam caulet in homine ex opere operato, quatenus ex Divina institutione, ac virtute meritorum Christi infallibiliter confert gratiam homini dignè suscipienti Sacramentum.

6. Additum in definitione a Scotti allata, vel efficiunt Dei gratutum, major claritatis gratia, & propter SS. Eucharistia Sacramentum, quod constitut in factu s[ecundu]s ac primo, significat verum Corpus & sanguinem Christi realiter sub Sacramento Eucharistia contentum: quod Chiristi Corpus, ut pote ex gratia Dei voluntate ibidem existens, dicitur *efficitus Deigratutus*. Quamvis potest ideam Sacramentum etiam gra-

tiam sanctificantem digne fumentibus conferat ex opere operato.

7. Dicitur II. *Ex institutione Divina.* Quia Sacraenta totam viam suam efficaciter significandi, id est, caulecti gratianæ in dignis recipientibus, habent ex institutione Divina, non autem ex natura sua intrinseca. Et additur, *ordinatum ad salutem hominum viatoris*: ut influatur hinc ille, propter quem Deus voluit instituire Sacraenta, qui est salus aeterna hominum viatoris.

8. CONCL. II. *Sacraenta Nova legis sunt septem*, & nec plura, nec pauciora. Ita de Fide tenendum; ac præter perpetuam traditionem, sensimque Ecclesia, huius definitum tum in Concilio Florentino, tum in Tridentino *sess. 7. can. 1.* his verbis: si quis dicuerit, *Sacramenta nova Legis non sufficientia omnia a JESU Christo Domino nostro institutione sunt plura, vel pauciora quam septem, videlicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Penitentiam, extremam Unctionem, Ordinem, & Matrimonium*; aut etiam aliquid horum septem non esse vere, & proprie Sacramentum; *anathema sit.*

9. CONCL. III. Certum insuper est, ac de Fide, omnia Sacraenta nova Legis esse a Christo Domino instituta. Pater hoc ex allegato textu S. Concilii Tridentini. *Hinc S. Ambrofus lib. 4. de Sacra enit. cap. 4.* ait: *Auctor Sacramentorum quis est, nisi Dominus JESUS? De Calo ista Sacramenta uenerunt.*

10. Obiectio breviter contra dicta. Septem Ordines, & quilibet eorum est Sacramentum; ergo computatis sex alii Sacraenta, plura sunt Sacraenta, quam septem. Repl. negando consequentiam: quia omnes septem Ordines constitutum in simul uno Sacramentum Ordinis. Idque fit tum unitate ordinacionis, seu finis, in quantum omnes ordinantur ad unum Sacerdotium, a ratione hujus recipiuntur: tum unitate generis proximi, quatenus omnes, & singuli Ordines in particulari, convenienter in ratione Sacraenti Ordinis ut sic, tangam in genere proximo. Et hinc omnes septem Ordines sub eodem nomine Sacraenti Ordinis hic comprehenduntur.

11. Obiectio ulterius ab Hereticis: Nullibi habetur in S. Scriptura, quod deuter septem Sacraenta: ergo non dantur. Repl. I. Neque in S. Scriptura ullibi dicitur, quod dentur duo, vel tria tantum Sacraenta, ut volunt Heretici; ergo vel utilit alitatem ratio contra ipsosmet Hereticos.

ticos, vel nihil probat. Resp. II. Negando consequentiam; quoniam hic Septenarius Sacramentorum numerus constat, tum ex perpetua traditione Ecclesia, definitione Conciliorum, unanimique SS. Patrum confessu; tum etiam fatis bene deducitur ex diversis S. Scripturæ locis, ut suo loco de singulis Sacramentis in specie agendo patet.

12. Quare, etiam in Lega Mosaica, ac statu Legis Naturæ, fuerit verum Sacramentum, conferente gratiam ex opere operato, atque in parvulis delens peccatum originale. & Resp. affirmativo: prout tenet Scotus 4. dist. 1. q. 6. Nam, ut inquit D. Augustinus lib. 2. de Nativitate & concupiscentia, c. 11. ac referuntur ex quo de confer. dist. 4. Ex quo infinitus est Circumcisio in populo Dei (quod erat tunc signaculum iustitiae fidei) ad significacionem purgacionis culpas & parvulis originalis veteris qui peccati: scilicet & Baptismus ex illa culpa caput ad innovationem hominis, ex quo infinitus. Hoc ipsum, & quidem extendendo ad statum Legis Naturæ, tradit idem D. Augustinus lib. 2. contra Julianum, cap. 12. ubi hunc obiciunt, quod in Lega Naturæ nondum fuerit Baptismus, respondet: De Baptismate verius dicit: ne ideo tamen credendum est, ante datam Circumcisione famulos Dei, quando quidam eius invenit Mediatoris fidem in carnis venturi, nullo Sacramento eius opitulatus fuisse parvulus suis, quamvis quod illud est, aliqua necessaria causa Scriptura latere voluerit. Concordant textus c. Majores, & Causa tamen: de Baptismo ibi: Originalis culpa remittetur per Circumcisio mysterium, & damnationis periculum evitabitur.

Atqui hoc non sit sine infusione gratie sanctificantis, non enim de Lega Dei ordinaria remittitur peccatum mortale, five actualre, five originale, sine infusione justificantis gratia; quia de facto non datur status medius inter filium Regni, & Gehennæ.

13. Nec obstar, quod aliqui SS. Patres, ac praefertin Concilium Florentinum in Decreto Unionis, videantur oppositum temuisse. Resp. enim, SS. Patres, & Concilia, dum negant, Sacramenta veteris Legis contulisse gratiam ex opere operato, loqui de Sacramentis improprie dicit: qualia fuerunt plurima Ceremonialia illius Legis, veluti Purgationes a tactis morticini per aquam expiationis, Purgationes a lepra, Aspergilio languinis hircorum & vitulorum ad emundationem carnis, ac hujusmodi. Hac enim

non conferbant gratiam ex opere operato, sed solum ex opere operantis, quatenus pro tempore Legis veteris fiebant in Charitate, atque ex obedientia Deo praestanda.

Quod si aliqui SS. Patres dicant, etiam Circumcisio non contulisse gratiam, loquantur ipsi comparative ad gratiam Baptismalem: nam Circumcisio non contulit gratiam ut dispositionem immediatam ad colum, sicut Baptismus; prout declaravit Pontifex cit. cap. Majores, de Baptismo, ibi: Quoniam est originalis culpa remittetur per Circumcisio mysterium, & damnationis periculum evitabitur; non tamen perenibatur ad Regnum celorum, quod nra ad mortem Christi fuit omnibus obstatum: Sed per Sacramentum Baptismi Christi Sanguinem rubricati, culpareremittitur, viatur periculum, & ab Regnum celorum perenit.

14. Ex hac patet, quod in Lega veteri, que incepit ab Abraham, aut (ut alii volunt) a Moyse, & duravit usque ad Christum Dominum, ejusmodi Sacramentum & Remedium contra peccatum originale parvulorum, fuerit Circumcisio, quae erat conferbant gratiam aliquam ex opere operato, quamvis respectu Baptismi parvum ad modum, & que non fuit immediata dispositio ad Gloriam Coelestem, & quod fluxerit tempore, quo pretium nostræ Redemtionis per Passum Christi auctu exhibitam nondum fuerat perfolatum. Ceterum in Lega Naturæ, que durabat ab Adam usque ad Abraham, vel Moyse, ejusmodi Remedium (quod etiam tempore Legis Mosaice adhibebatur femellis) confitebat in aliquo actu externo, qui fuit veluti exterior Profilio Fidei in Meisum venturum: quamquam incertum fit quale illud in specie fuerit remedium, aut ceremonia.

QUESTIO II.

De Materia, & Forma Sacramentorum.

S U M M A R I U M .

15. Sacramenta tribus percipientur, quibus?
16. Sacramenta consistunt in usu, seu in fieri, præter Eucharistiam.
17. Hac est Sacramenta permanentes, ac reuerti in facto esse consitit.
18. Materia Sacramentorum remota, & proxima, quid?

19. Forma

QUEST. II. De Materia, & forma Sacramentorum. 527

19. Forma Sacramentorum, qua?
20. Utique a Christo fuit determinata quadam substantiam;
21. Vel in specie infinita, saltem in generale.
22. Mutationis substantialis irritas Sacramentum; non item accidentalis.
23. Et qua talis sit?
24. Exempla utriusque mutationis circa materialia.
25. Et circa formam.
26. Requirunt simulans inter materialis & formam Sacramentorum; & qualis?
27. Hoc magis declaratur in 4. Sacramentis.
28. Quid de sententia minorem simulatem requirent?
- (a) Vide Tract. 1. Dist. 3. num. 57. & 58.
29. Eadem simulans ostenditur in Sacramentis Eucharistia, Penitentia, &
30. Matrimonio.

13. Sacramenta nova Legis, ut proximam dictum, sunt signum sensibile; idque præcipue fit ex eo, quod omnia nova Legis Sacramenta consistunt, seu perficiantur ex materia, & forma sensibili. Siquidem, ut Concilium Florentinum in Decreto Unionis, post enumerata septem novæ Legis Sacramenta confitetur: *Hec omnia Sacramenta tribus percipientur, rebus tanguntur, verbis tanguntur forma, & persona Ministri conferuntis Sacramentum cum intentione faciendo, quod facit Ecclesia: & quorum si unum defit, non perficiuntur Sacramenta.* Unde in prædicti Quæstiōne de Materia, & Forma Sacramentorum in genere, & in subseqüenti de Intentione Ministri dicetur: quod ut melius intelligantur,

16. Advertendum I. Quod omnia nova Legis Sacramenta consistunt in usu, & in fieri, excepto solo sanctissimo Eucharistia Sacramento, quod est Sacramentum permanentes, ac veluti in factu esse consitit. In prioribus enim idem est Sacramentum, ac perceptio Sacramenti: sic enim Sacramentum Baptismi, est ipsameri perceptio Baptismi; nec permanent aliud, quod est Sacramentum, cestante tali usu, seu receptione ejus. Nam post collationem Baptismi manet quidem in baptizato gratia Sacramentalis, & Characteris: dum tamen non sunt Sacramentum, sed effectus duantax ipsius Sacramenti Baptismi: & idem fit in aliis Sacramentis constitutibus in situ, seu in fieri.

21. Altera pars est Suarez part. 3. tom. 3. dist. 1. sent. 3. Maistrus 4. dist. 4. nu. 8. & 45. ac

ac aliorum. Ratio est: quia in quibuscum Sacramentis res, seu materia, sunt a Christo Domino determinatae in quadam specie infinita, ut aqua naturalis in Baptismo, & oleum olivarum in Extrema Unctione: in quibuscum solum in genere, ut in Sacramento Ordinis. Prout hoc determinatur ex praxi primitive Ecclesie, que ante scripturam Sacri Evangelii, acque Epistolarum Canoniarum, non potuit Diaconi & Subdiaconi eorum Ordinationis tradere Librum Evangeliorum, ac Epistolarum: simulque ex praxi Ecclesie Graecæ & Latinae, quarum quilibet valide conficit Sacramentum Ordinis, licet non convenient in signo sensibili, seu materia Ordinantis porrigitur quodam speciem; sed formam in genere, quatenus quilibet eorum significatur certa potestas in Ecclesiis conferti ordinato. Simile quid contingit in Sacramento Eucharistie, pro cuius confectione sufficit quicunque panis triticus, five azimus, five fermentatus; ac vinum de vite, cujuscumque sit species: item in Sacramento Poenitentiae, cuius materia remota sunt peccata actualia post Baptismum commissa, tum mortalia, tum venia, hucus vel illius speciei.

22. CONCL. I. Quilibet mutatio substantialis faciat in materia, vel forma Sacramentorum, errata Sacramentum; non item mutatio solum accidentalis. Ita certa, & communis Catholicorum. Et pater hoc ex praxi Ecclesie Graecæ, & Latinae, quantum utraque iuxta determinationem Concilii Florentini valide conficit Sacramenta; quamvis in eorum collatione nomini variet, five in materia, five in forma: nam variatio illa non est substantialis, sed formam accidentalis, ut magis in progressu patet.

23. Quæris: quænam mutatio sit condemnanda substantialis, & quænam accidentalis? Resp. Mutatio substantialis tunc fieri censetur, quando secundum prudens judicium non manet amplius eadem res in substantia, quam Christus determinavit pro materia Sacramentorum: vel loquendo de forma, quando non manet in verbis eadem significatio; ita ut illa mutatio, que destruit sensum verborum a Christo institutum, sit substantialis: que vero non destruit, censetur accidentalis.

24. Declarat allata doctrina exemplis. Sic valer Baptismus, five adhibetur aqua putrealis, five pluvialis, dulcis aut amara, vel marina, five conferatur (qualis extra eum necessitas adhiberi debet) five non con-

ferrata: quia quilibet harum adhuc quoad substantiam est aqua naturalis, seu elementaris, quo ex Christi institutione est materia necessaria Baptismi. Non autem vale Baptismus in vino, lacrymis, aut sputo colatus; quia talia quoad substantiam non sunt aqua naturalis, five elementaris. De illis autem liquoribus, de quibus dubium est, utrum adhuc retineant substantiam aquæ naturalis, nec ne (ueste tenue luxivum, aquila, in qua carnes sunt decoctæ &c.) similiter dubium est, an non materia sufficiens Sacramenti Baptismi. Et idem, servata tamen proportione, dicendum de materia aliquorum Sacramentorum.

25. Similiter loquendo de forma Sacramentorum, si in forma Baptismi, w. prolycpriso dicatur adhuc; vel si omittatur proponens Ego, aut si transponatur solumento de verba, manente tamen adhuc eadem significatio, vel si habetur aliquid syllaba syncopando ex humana inconsideratione, five propter impedimentum lingue, aut ob imperitium loquentis, ita tamen, ut adhuc audiens fas sit intelligere sensum & intentionem loquentis: tunc ejusmodi mutatione forma Baptismi solum censetur esse accidentalis, ac proinde Baptismus valere: & ita discurrere de aliis Sacramentis. Aliud dicendum foret de tali mutatione, per quam sensus verborum formas variariunt, si in forma Baptismi omittatur *in nomine Patris*; aut si dicatur cum Ariano, *Ego te baptizo in nomine Patriis Majoris &c.* Hoc enim mutatio, vel additio, repugnat verbi principalibus formæ, sicut est substantialis; ac proinde per eam non conficitur Sacramentum. Et secundum modo discurrendum est de ceteris Sacramentis.

26. CONCL. III. Ad valorem Sacramentorum requiritur infraeius aliqua similitas inter eorum materiam & formam: ita tamen similitas non necessaria debet esse physica, vel mathematica (id est, talis, ut similitudo ac toto eodem tempore, quo v. g. profertur forma baptismi, continuetur ab illo baptismi) sed iunctio moralis, id est, talis similitas, ut secundum moratem hominum assimilationem, spectata natura cujuslibet Sacramentorum, una pars alteram officiat. Ita Scotus 4. diff. 6. quæst. 5. ubi ait: *quod inter materiam, & formam Sacramentorum talis similitas requiriatur, qualis requiriatur in aliis humanis: nolius enim Christus nos obligare tam subtilem similitudinem, quam vis posse homo percipere, vel servare.* Idem in re conce-

comma.

communis Doctorum: nam cum Sacramentum sit compositum morale, requiriatur, & sufficit talis similitas, five unio inter materiam & formam, ut unum moraliter, ac secundum communem hominum estimacionem censeatur officere alterum, spectata natura cujuslibet Sacramenti.

27. Additur, *spectata natura cujuslibet Sacramenti.* Nam cum Sacramenta diversi actibus humanis consistent, quorum aliqui majorum, ali minorum similitudines ex sua natura postulant; eadem diversitas etiam in Sacramentis observari debet, juxta naturam & varietatem illarum operationum, quibus Sacramenta constat. Hoc ipsum melius patet inductione. Si in Baptismo, Confirmatione, Extrema Unctione, ac Ordine, requiriatur, & sufficit talis similitas, ut unummodo finitur completere ante inceptionem alterius; ac proinde applicatio materiæ, & prolatio formæ, quod aliquam partem se contingat, ut sic Minister, diuina verba profert, moraliter etiam censeatur abluere, inungere &c. Hinc in Baptismo, postea tanta similitus, ut antequam una pars finitur, altera incipiatur; id est, ut antequam finitur abluere baptismandi, incipiatur proferre formam Baptismi, & e contra, antequam si finiat formam Baptismi, iam incipiatur abluere. Ita servata proportione de Confirmatione, Extrema Unctione, ac Ordine dicendum est, atque in praxi tempore observandum.

28. Nec obstat, quod nonnulli Doctores sentiant, ad valorem horum Sacramentorum non requiri tantam similitudinem; adeoque validum adhuc fore Sacramentum Baptismi, si statim post abluitionem iam finitam verba forma proferantur, vel e contrario: quia (inquit) adhuc talis intervenit similitus, ut juxta prudens judicium verba illa censeantur officere abluitionem Baptismalem: Respond. enim, quidquid sit de probabilitate hujus sententiae speculative loquendo, in praxi documentaria superius traditum esse observandum: siquidem in administratione Sacramentorum rutor tempore pars est sequenda, ne Sacramentum absque necessitate exponatur periculo invaliditatis. Unde & Innocentius XI. inter alias tequentem, ordine 1. daminav. Propositionem: *Non est illicitum, in sacramentis conferendis sequi sententiam probabilem de valore Sacramenti, relata ructio,* &c. (a)

29. Ceterum in aliis tribus Sacramentis

multo major, vel minor, inter materiam & formam requiriuntur similitas, prout natura exigique: juxta Christi institutionem, ac prudens judicium exigit. Et quidem loquendo de Sanctissimo Eucharistio Sacramento, ad eius confectionem omnino requiriatur, ut toto eo tempore, quo vera Consecratio proferuntur, materia sit praefixa: hanc enim ut praefixent significant pronomina demonstrativa *Hoc, & Hic.* E contra in Sacramento Poenitentiae multo major distanca admitti potest inter accusationem Poenitentis, & abolitionem Sacerdotis: Siquidem hoc Sacramentum peragitur per modum Judicij; in Judicio autem accusatio presupponit abolitionem, nec requiriatur, ut sententia Judicis cum accusatione ipsius Rei sit tempore conjuncta.

30. Tandem in Sacramento Matrimonii potest consensus unius conjugis post confirmationem alterius tandem sequi, quamdiu hic moraliter permanere censeatur & sicce accidere solet in aliis contractibus. Imo potest hoc Sacramentum, cum perficiatur per modum contractus, etiam inter abientes, ac per Procuratores ad hoc specialiter deputatum celebriari, ut habetur e. *Accedens de Procursis, junctio c. ult. eod. in G.*

QUÆSTIO III.

Quænam Intentio ex parte Ministeri, & Recipientis, requiratur ad valorem Sacramentorum.

SUMMARIUM.

31. Ratio ordinis.

32. Solus homo natus per Minister Sacramentorum. Quid de nonnullis Ritoris?

33. Aliqua Sacramenta, requiriunt Ministerum consecratum, alia non: & que?

(a) Tract. 14. Diff. 3. n. 46. & Diff. 12. num. 55.

34. Intentio triplex, Actualis, Virtualis, &

35. Habitualis, que?

36. Qualis requiriatur ex parte Ministeris?

37. Quid observandum pro praxi?

38. Intentio actualis in actu exercito, & in actu signato; Declaratur.

39. Intentio ex parte recipientis, an requiriatur?

40. Et que sufficiat in adultis?

41. Differunt quoad hoc inter Ministerum, & recipientem.

31. Cum ex Concilio Florentino n. 5. ro-
lato confiteret, quod *Sacramenta trini-
tatis perficiantur, rebus tanquam materia, verbis
tanquam forma, & persona Ministri confitentis*
Sacramentum cum intentione facienda, quod
facit Ecclesia: explicata materia, & forma
*Sacramentorum, in precedentibus Quæsti-
onis, refutat, ut de Ministro aquae intentione
ex parte ipsius, simul ac ex parte reci-
pientium Sacramentum requiratur, nunc agatur.*

32. CONCL. I. Defacto. Ita communis:
ordinaria, solum homo viator est legitimus
Sacramentorum Minister. Ita communis:
& defunctor ex illo 1. Cor. 4. *Sic nos existi-
mus homo ut ministri Christi, & dispensatores
Mysteriorum Dei.* Item ex illo March. ultim.
ubi Christus soli hominibus viatoribus lo-
quens: *Ducete omnes gentes, baptizi-
zantes eos in nomine Patris, &c. & alibi.*
Quod si quandoque in Sacris Historiis legatu-
tur, Sacramentum aliquod ab Angelis fusse
ministratum, id factum est ex speciali ordina-
tione Divina, ac privilegio extraordinario.

33. CONCL. II. Ex Sacramentis aliqua
requirunt Ministrum conlocatur, alia eti-
am possunt Minister non conferenti perfici.
Ita communis, & pater inductione. Si-
quidem Ministrum conlocatur requirunt
omnia, prater Sacramentum Baptismi, &
Matrimonii. Baptismus enim in casu nec-
essitatis a quocunque homine, sive masculo,
sive femina conferri potest: Matrimonium
vero non nisi a perlonis solitus, inter se
contrahentibus, perficitur. Porro Eucha-
ristia, & Poenitentia, & Extreme Unctio,
requirunt Ministrum initiatum Sacro Ordini
Presbyteratus. Tandem ordinarius Mi-
nister Sacramenti Confirmationis, sicut &
Ordinis, est solum Episcopus, non autem
simplex Sacerdos; quicquid sit, an ex spe-
ciali concessione SS. Pontificis secus fieri
possit, de quo loco. (a)

34. CONCL. III. Intentio, quantum ad
proprium, recte dividitur in actualiem,
virtualiem, & habitualiem. Ita communis.
Et quidem *Intentio actualis rite habetur in*
administratione Sacramentorum, quando
*quis actu cogitat, & vult, seu intendit con-
ficeri Sacramentum, dum illud conficit.*
Intentio virtualis a dicitur, que sicut actu
praterter, adhuc tamē manet in virtute
sua: & talis tunc confiteri haberi, quando
operans virtute actualis intentionis prius
habite facit omnia, que facit, tanquam
ex radice; ita, quod intentio illa actualis
prehabitita, fuerit principium ordinatum ad

omnes actus subsequentes. Declaratur even-
tio: habuit quis v. g. intentionem actuali-
tatem celebrandi Missam, que ex hac vol-
luntate induit se faciens Vellibus, & vadit
ad Altare; dum celebrat autem, fit distra-
ctus, & ex distractio ne non considerat actuali-
tatem, quem exequitur: iste celebrans
sic distractus dicitur celebrare cum intentio-
ne virtuali, quia virtute intentionis prius
actualiter habuerit celebrandi Missam, facit
omnes illos actus concernentes Missam cele-
brationem.

35. Tandem *Intentio habitualis* aliud non
est, quam intentione were præterita, & non
retractata per actum contrarium, que tam-
en non amplius influit in effectum: ut, si
quis semel intendat suscipere Sacramentum
Baptismi, vel Confirmations, & hanc inten-
tionem suam non amplius retractet; si dicitur
habere intentionem habitualiter sus-
cipiendo tale Sacramentum, etiam dum
dormit, imo & post integrum annum, ac
ultra, dummodo hanc intentionem inte-
rim non revocaverit.

36. CONCL. IV. Intentio, que ex parte
Ministri sufficientem Sacramentum
requirunt, debet esse vel actualis, vel falso
virtualis; iola autem habitualis non sufficit.
Ita Doctor noster 4. dist. 6. q. 6. *etique com-
muni Theologorum.* Ratio est: quia inten-
tio ad Sacramentum conficiendum requi-
rita, debet esse causa Sacramenti; talis au-
tem non est sola intentio habitualis, bene
tamen actualis, vel virtualis, in sensu sup-
rise explicato; quia haec utraque influit in
actum, etque causa ipsius, non vero sola
intentio habitualis.

37. Ceterum, licet intentio virtualis ex
parte Ministrorum ad conlocandum Sacramen-
tum sufficit, ut tenent Theologi communi-
niter, nam intentionem actualiem semper
habere, & nunquam sub administratione
Sacramentorum, & praefertur Sacramenti
poenitentie in concilia Confidentium, men-
te distrahi, moraliter foret impossibile, cum
& ipse Regius Psalter conqueratur Psalm.
29. *Cor meum dereliquerit me:* Adhuc tamen
Minister Sacramentorum studioe debet cu-
rare, ut quantum patitur humana fragili-
tas, ipse etiam intentionem actualiem adhi-
beat: hec enim actualis intentio est longe
perfector virtuali, & consequenter magis
meritoria.

38. Notandum tamen cum Cajetano par-
t. 3. q. 64. art. 8. quamvis studioe debet Mi-
nister operam dare, ut etiam actualiter in-

Quæst. IV. Quanam ex parte Ministri requiratur &c. 531

tendat conficeri Sacramentum (ut proxime
dictum) hoc non esse intelligendum in altera
signo, sed in actu exercito. Non enim stu-
dendum est, ut habeamus hoc in mente
actualiter, *Ego intendo conficeri Sacra-
mentum;* sed studendum est, ut actualiter mens
nostra ad ea, que sunt v.g. Consecrationis,
attenda, utputa ad prolationem distinctionem
formæ, ad reverenter contrectationem
materie, ad futuram tunc ineffabilem pre-
ficiendum Divina gratia in Sacramento, vel
etiam ipsius Christi quodam Eucharistiam:
hoc enim est celebrare cum actuali intentio-
ne in actu exercito. Ita Cajetanus. Etiam
distinctionem actualis intentionis in actu
exercito, & in actu (ut vocant) signo,
etiam Arethus 4. dist. 6. quæst. 6. & Su-
arez, cum alii agnoscunt, potestque defer-
vere pro remedio vane nonnumquam scri-
pulorum.

39. CONCL. V. Loquendo de intentio-
ne ex parte ipsius sufficientem Sacramen-
tum, in infantibus, ac perpetuo amenti-
bus, nulla requirunt intentio propria recipien-
ti Sacramentum, v. g. Baptismum: in aliis tamen,
nempe in adultis tunc rationis
habentibus, omnino requirunt aliqua intentio,
ita ut ipsis invitatis ac repugnantibus non possit valere confieri Sacra-
mentum. Ita decimus habetur c. *Majores
de Baptismo;* ubi in primis, quantum ad par-
vulos, dicitur: *Origine peccatum, quod
sine confessu conservatur, sine confessu per sim
remittitur Sacramenta.* Deinde ibidem §.
Sed adhuc, & seq. altera pars Conclusionis
explicetur decimus: que prout est certa, &
communi Theologorum. Et hinc in Ritu-
ali Romano Pauli V. prohibetur, baptizare
amentem, qui cum aliquando haberit
usum rationis, proutquam incidit in amen-
tiam, nunquam offendit voluntatem recipien-
ti Baptismum.

40. CONCL. VI. Nihilominus in adultis
ad valide recipiendum Sacramentum suffi-
cit quilibet intentio ex tribus supra enumi-
neratis, scilicet tam actualis, & virtualis,
quam etiam sola intentio habitualis: unde ad suscep-
tionem Sacramenti non requiri-
tur, ut quis, dum suscipit Sacramen-
tum, actu intendat, vel paulo ante intendat
illud suscipere; sed sufficit, ut aliquando intendenter, & hanc suam intentionem
per actum contrarium necdum revoca-
re. Ita ritulum communis; & habetur
c. cap. *Majores* §. fin. de Baptismo. Ratio
est: quia intentio ex parte suscipientis, fo-
lum requirunt ut dispositio, seu conditio,
per quam suscipiens intelligitur non repu-
gnare Sacramento; non autem requirunt ut
principium actionis Sacramentalis, sicut
requirunt ex parte Ministri conscientis Sa-
cramentum. Hinc si

41. Objicias. Ex parte Ministri, seu con-
scientis Sacramentum, non sufficit sola in-
tentio habitualis ad valorem Sacramenti;
ergo hoc neque sufficit in suscipiente. Re-
spond. negando consequentiam, & par-
ticipem. Disparitas defunditur in primis ex ipsa
Christi institutione, que nobis innotescit
ex perpetua traditione Ecclesie, atque u-
namni Doctrinam confirmat. Deinde ex eo,
quia utique plus requirunt ad agendum,
quam ad patendum, seu recipiendum: at-
qui in proprio Minister est agens, & habet
se active in administratione Sacramen-
torum, quoniam ipse v.g. baptizans, recipiens
vero haberet se passus, ipse enim est, qui
baptizatur, confirmatur &c.

QUÆSTIO IV.

Quanam ex parte Ministri requirantur ad
legitimam Sacramentorum
administrationem?

SUMMARIUM.

42. Quid generazim requirantur ad Sacra-
mentorum administrationem?

43. Improbitas Ministri ea non invalidat.

44. Ad Sacramenta licet manistranda non
ritus status gratia.

45. Quid de Ministro non conferato?

46. Vel in causa necessitatis &c.

47. Corollarium de dubius Sacerdotibus fib-
mituo confitentibus.

48. Graviter peccat celebranti in peccato mor-
tali, sed graviter, qui simular se con-
fessare.

49. Quod peccata committat Sacerdos, plures
communicans in status mali?

50. Sententia rigida querandam.

51. Plures simul communicans, committit u-
nus numero peccatum, sed graviter.

52. Sententia negans, talem peccare mortaliter,
Rejicitur.

53. Quid de Sacerdotie, plurium Confessiones
audiente in peccato mortaliter?

54. Sacramenta, an possint peti ab indigne-
Ministro?

55. Presertim excommunicato vitando.

56. Quid de Ministro indigne tolerato?

57. Et eo, qui non tenet eum officio ministrare Sacramenta?

58. An peccat graviter, qui alias functiones sacrae exercet in statu malo?

42. CONCL. I. Generatim ad legitimam, simulque meritioram Sacramentorum, Ministrum conferaturum requirementum, administrationem, ex parte ipsius requirunt potestas, vita probitas, debita intentio conficiendi Sacramentum, & observantia Rituorum Ecclesiasticorum. Ita communis; patet ex dicendis.

43. CONCL. II. Nihilominus infidelitas, seu improbatas Ministrorum, si cetera requisitus adfert, nequitum invalidat Sacramentum. Ita omnes Catholicci, sicut nos vissime definitum in Concilio Trid. Diff. 7, can. 12. his verbis: *Si quis dicitur, Ministrum in peccato mortaliter existens, modo omnia effectuata, quia ad Sacramentum conficiendum, aut conferendum pertinet, servaverit, non conficeret Sacramentum: anathema sit.*

44. CONCL. III. Et si Minister in peccato mortaliter existens valide administraret Sacramenta, ut dictum: nihilominus ad existente, & sine peccato mortali administranda, reuiretur in Ministero conferendo status gratiae. Ita communis. Nam hoc ipso, quod Sacramenta sunt instituta a Christo ad nostram sanctificationem, & Minister ad eorum dispensationem specialiter fit confecratus, oritur obligatio ad illa administranda in gratia: sicutdem sancta sunt sancte tractanda. Hinc Levit. c. 21. dicitur: *Sacerdotes incensum Domini, & panes Dei sui offerentes & & idoneos sanctificantes. Et Ihesus 52. Mundansini, qui fertis vobis Domini. Et S. Augustinus, relatum: Omnia i. q. 1. inquit: Omnis Sacramenta, cum possit indigne tractantibus, profunditatem per eos digna sumerimus.*

45. Dicitur notanter, in Ministero conferendo. Quia Laicus, vel etiam Paganus, baptizans in casu necessitatis, non tenetur sub novo peccato mortali esse in statu gravi: cum tales non sint Ministrorum confercati, sicut sunt Sacerdotes, qui virtute Sacramenti Ordinis accipiunt potestatem solemniter baptizandi &c. specialiterem gratiem ad talia Sacramenta rite administranda obtinere. Samm. diff. 1. de Sacramentis 9. 14. n. 8. cum commun.

46. Limitant paucim Doctoris allatam doxim, nisi adjungi easus extremae necessitatis, vel impossibilitatis. Quia, si quis v. g. debeat administrare Sacramentum. Baptismi pueri

agonizanti, poterit illud etiam peccato mortali iritatus administrare, si non possit tam citio elicer contritionem de peccato commiso: siquidem concurrentibus diabolus precepti incompossibiliibus, illud magis obligat, cujus transgressio magis nocet. In praxitatem hanc limitatio rarius poterit habere locum, nisi forsitan in Ministero ob causam impuniti emergentem perplexo, aut perturbato, vel ratione inadvertente: nam aliquo contrito de peccatis admisus poterit brevissimo tempore, & quasi unico momento præmitti, & concepti a Ministro, si voluerit.

47. Hinc inferant Doctores, si duo Sacerdotes velint sibi invicem confiteri, & ambo sint in peccato mortali constituti, eis, qui primo loco alterius excipi Confessionem, teneat ante primiterem Confessionem, teneat ante primiterem Confessionem perfectam: quia aliquo minister administrare Sacramentum Penitentem in peccato mortali. In altero autem, qui primo loco confiterit, sufficerit attritio cum Confessione Sacramentali.

48. CONCL. IV. Et si graviter peccet, grandeque sacrilegium committeeat, qui in statu peccati mortali constitutus, leinter celebatur SS. Missae Sacrificium: adhuc tam gravius peccat, qui peracta ceteris simulat le confecrare, & non confiterat. Ita declaravit Innoc. III. *De homine de celebrando Massa, ubi referuntur casus de quosdam incauto Presbytero, qui propter conscientiam peccati mortalis, in quo loe constitutum novit, ne tamen Missiarum solemnia ob urgentem necessitatem intermittere potuit; peractis ceteris ceremoniis, sed omniis verbis Confessione, Missam celebrare se finxit. Rationem de Pontifici, quod alii sacrilegia celebrans, in solis misericordiis. De manu indicatur: iste vero (sacrilegus) non folsam Deo, cui non reverent illudere, sed populo, quem dedit, se astringat. Idem servata proportione dicendum est de aliis Sacramentis. Et merito Innoc. XI. sequentem, ordin. 29. Propositionem damnavit: *Urgens metus gravis effensa iusta Sacramentorum administrativem simulandi. Nam, cum huicmodi similitudine contineat etiam irreverentiam respectu Sacramentorum, ex nullo merito, quantumvis gravi, poterit licita reddi: cum irreverentibus rebus facit, sanctificandisque Sacramentis illata, fit intrinseca mala.**

49. Queritur L. An Sacerdos plures communicans, vel plurimum Confessiones excipiens in statu peccati mortali, tot peccata numero distincti committat, quorū Sacramenta admi-

stra administrat? Ratio dubitandi, arque affirmativam tenendi, est: quia interventum totus actus externi completi, quorū sunt indicatae administrations Sacramentorum: ergo & tota peccata numero distincta.

50. Et quidem non defunt Doctores, qui hoc illico concedunt, oblationem dictam: & praefixim, qui id admittunt de Confessario audenti plurimum Confessiones in statu malo: siquidem hujus iudicium Sacramentale similiter, ex varietate in singulis Confessionibus auditus. Imo Bonacora diff. 1. de Sacramentis in genere, q. 3. punt. 2. n. 15. post Conimch. & alios, hoc concedit etiam de eo, qui communicantur alios in peccato mortali: at enim taliter toties peccare, quoties Hostias distribuit: cum sint plures Sacramentum distributiones: & plures actiones terminatae, & completae, etiam si sunt successives. Ita istam non obstante, Ministeria, ita fierent numero distincta peccata.

51. Resp. I. Sacerdos in peccato mortali plures simil communicas, five praebens eidem SS. Eucharistie Sacramentum, effreus unus duntaxat peccati mortali, licet gravioris. In Marchantius tom. 3. Triduallis, Tract. 3. tit. 4. quaest. 2. concil. 2. Filius eius, num. 87. Henriquez, & probabile ceteri Tannerus tom. 2. diff. 2. n. 56. Ratio est: quia totus illus actus communicandi habet per modum unius Convivii Spiritualis, & ipsam administratio Sacramentorum confiterit moraliter unum Ministrorum sacram ex pluribus quasi actibus parvilibus constitutum; unde & Christus Dominus in ultima Coena Apollonis dicebat per modum unius Ministeris: *Accipite, & comedite ex hoc omni.*

52. Quintino Valquez 3. part. diff. 125. cap. 3. num. 39. exigitur, & favet Maistrus diff. 1. Thol. Moral. num. 42. citans alios, Sacerdotem, qui in statu peccati mortali Fidelibus Eucharistiam distribuit, nec quidem mortaliter peccare; ex quod tunc non est conscientia; neque recipiat Sacramentum, sed iam antea confessum duntaxat dispenset. Verum, quidquid sit de probabilitate hujus sententiae, opponit, hve talem peccare mortaliter, videtur probabilis. Tum quia communicantur alios, & vere ministrat Sacramentum. Tum quia Apostolus 1. Timoch. 3. citavit Diaconos, olim Calicem conferentem Fidelibus dispensantes, voluit esse habentes Mysterium fidei in conscientia pura. Et hinc e. Seicentibus 15. quaest. 8. de malis Sacerdotibus, alios communicantibus dicitur: *Quoniam mali bona animi-*

Briffenfiel Thol. Moral.

11. 3 rochia

ratio, licetum est non tantum in calu necessitatis, sed etiam extra calum necessitatis, ac ob spiritualem protectionem anime sine posse. At recipere Sacramenta a Ministerio, cui ex officio Sacramenta administrare incumbit; quamvis illle malus sit, ac in peccato mortali constitutus. Ita Maistrus diff. 16. Thol. Moral. n. 51. cum commun. Delimitatur hoc ex e. Seicentibus 15. q. 8. ubi dicitur, quod de manu Sacerdotis, quandoque ab Ecclesia toleratur, licet Sacramenta sumantur. Accedit ratio: quia subditus, utsupra Pa-

rochianus habet ius petendi, & accipiendo Sacra menta a suo Parocho; neque tale ius is amittere censetur ob sui Parochi malitiam: preterum cum is, dummodo velit, posset se prius vel per Confessionem, vel falso per Contritionem, restituere in statum gratiae.

37. Ethoc idem dicendum deo, qui eff expositus ad ministranda Sacra menta, quavis ex officio eadem administrare non tenetur: nam is, sit in statu peccati mortalis (quod tamen non facile presumendum) fibi soli nocet.

38. Quæritur III. An peccat graviter, qui

alias functiones Ordinum exercet cum conscientia peccati mortalis: ut si Lectio Lectionem, Subdiaconus Epistolam, vel Evangelium Diaconus, in tali statu solemniter canet; aut si Sacerdos Aquam Lufalem benedicat, SS. Eucharistiam de uno loco in alium transferat, vel Matrimonio affilat; seu Episcopus benedictas facias vestes, consecrat Ecclesias, vel alia hujusmodi præstat: Resp. negative: quia tales actiones neque sunt Sacra menta, neque immediate ordinantur ad sanctificationem anima. Bonac. cit. panell. 2. §. 1. Mafrius n. 42. & alii, paucis exceptis.

DISTINCTION II.

De effectibus, ac Necessitate Sacramentorum.

QUESTIO I.

An, & quomodo Sacra menta conferant gratiam?

SUMMARIUM.

1. Effectus Sacramentorum duplex, Gratia, & Charact.
2. Gratia actualis, &
3. Gratia habitualis, seu sanctificans, quid?
4. Gratia Sacramentalis, qua? Gratiam conferri ex opere operantis, & ex opere operato?
5. Omnia Sacra menta conferunt gratiam ex opere operato non ponentes obtem.
6. Hanc causam non physico, sed moraliter,
7. Ratio Conclusionis.
8. Sacra menta præter gratiam habitualem, conferunt etiam actualem.
9. Declaratione iudicione de Baptismo.
10. Confirmatione,
11. Eucaristia,
12. Penitentia,
13. Extrema Unio ne.
14. Ordine, &
15. Matrimonio.

1. Post explicatam naturam, atque essen tiam Sacramentorum novæ Legis, progediendum est ab eorundem effectus declarandos (agendo simul de debita dis positione, ad consequendum effectum gratiae Sacramentalis requisita) nec non explican dam singulorum Sacramentorum necessitatem. Et quidem, quantum ad primum at-

tinet, duplex communiter statuitur effectus Sacramentorum, Gratia videlicet, & Character. Horum prior per omnia Sacra menta digne recipientibus ex opere operato con fertur: posterior vero non nisi per Baptismum, Confirmationem, & Ordinem: prout amplius in progressu dicetur, ex gratia Sacramentali, utrum principaliori Sacramentorum effectu.

2. Advertendum, quod gratia supernaturalis generatio dividatur in actualem, & habitualem. *Gratia actualis* est aliquid actuale auxilium Dei, quo ipse hominem ad bene agendum, & ad salutem suam procurandum admonere, & quantum est de se, promovere soleat: cuiusmodi gratia actualis, ad instar luminis partis illuminantis, partim calefaciens, dum complectitur, vide licet internam illustrationem intellectus, pliisque motionem voluntatis, qua quisa Deo illuminatur ad cognoscendum id, quod est agendum vel fugendum, & aliqualiter interius instigatur, & commovetur ad illud agendum vel fugendum. Et tales gracie actuales (qua alio nomine *Auxilia dei actualia vocantur*) sunt innumerabiles inspirations, piaque voluntatis affectiones, superius notis liberaliter & misericorditer a Domino Deo immisæ.

3. *Gratia habitualis* est habitus gratia sanctificans, per quam homo formaliter sanctus, iustus, Deoque gratia redditus, etiam dum liberè nihil operatur. Et hoc dicitur etiam *Gratia iustificans*, seu *santificans*: quia est unica formalis causa iustificationis impi, uti docet Concil. Trid. sif. 6.

6.7.

QUEST. I. An, & quomodo Sacra menta &c.

535

7. Atque expedit formaliter ab homine omne peccatum mortale, eum quo de facto est incompossibilis: simulque constituit hominem esse Filium Dei adoptivum, ac hereditatem vite æternæ, si in ea finaliter decedat seu moriatur.

4. Ceterum omnis ea gratia, qua virtute Sacramentorum conferatur homini ex opere operato, dicitur *Gratia Sacramentalis*, sive deinde illa sit gratia quadam actualis, sive habitualis. Dicitur, ex opere operato: nam quando homini datum est gratia propter propria sua merita, devotionem, acutus que virtuosos, dicitur talis gratia conferri ipsi ex opere operanti. Ex vero gratia, qua virtute Sacramentorum homini rite disposita ultra gratiam sua devotioni, acutus que virtuosos correspondentem, ex meritis Christi conferatur, dicitur conferri ex opere operato: qui modus ex opere operato conferendi gratiam digna, seu abique obice peccati mortalis recipientibus Sacramentum, est proprius Sacramentorum. Et dicitur, ex opere operato: quia ob infallibilem promissionem Divinam ex gratia conferatur ex meritis Christi, ac virtute Passions sue, qua junt opus operatum. His suppositis, fit.

5. CONCL. I. Omnia nova Legis Sacra menta conferunt ex opere operato gracie digne sumptibus, seu non ponentibus obtem. Ita de Fide: sicutque non solum in Symbolo Niceno decretum per illa verba, *Confiteer unum Baptisma in remissionem peccatorum*; sed etiam novissime clariss., & loquendo generatione omnibus Sacramentis, definitum in Concilio Tridentino sif. 7. can. 6. his verbis: *Si quis dixerit, Sacramenta nova Legis non contineant gratiam, quam significant; non gratiam ipsam non ponentibus obtem* conserue. & anaethemate.

6. CONCL. II. Sacra menta gratiam illam, quam conferunt ex opere operato, non cauunt physice, sed moraliter; id est, cauunt gratiam in tantum, quantum ex Divina institutione, & paœ, quod in eorundem institutione Christus invito cum genere humano, summa infallibili, Deum efficaciter movens ad producendam gratiam, quam significant, intuitu meritorum ac passionis Christi, in animalibus digne suscipientium Sacramentum. Ita Scotus 4. dif. 1. q. 4. & 5. cum Scotis, ac pluribus aliis Theologis: quantum nonnulli i' opponentem tenent, afferentes, Sacra menta gratiam etiam physice cauare, quod postmodum diversimode explicant.

7. Probatur Conclusio ex eo: quia Sacra menta qua talia, sunt quid morale; ergo etiam erunt causa duntaxat morales, & non physice, ipsius gratie. Antecedens patet: quia Sacra menta dependent solum ex institutione Christi, a qua, & meritis ejusdem Christi Domini, totam suam vim, sequentia probatur; quia modus operandi sequitur modum effendi, eique conformatur; ergo, cum Sacra menta qua talia, sint quid morale, etiam erunt tantum causa morales ipsius gratie: eatenus videlicet, quatenus ex institutione Christi, ac virtute meritorum eius, summa signum efficax, atque infallibiliter movens Deum ad cauandam gratiam in rite suscipientibus Sacramentum. Accedit, quod omnes authoritates SS. Petrum, & Conciliorum, afferentum, quod Sacra menta cauunt gratiam, optime salventur per cautelatatem eorum moralem.

8. CONCL. III. Per Sacra menta novæ Legis digni recipientibus non tantum conferatur gratia habitualis, seu sanctificans; sed præter eam, etiam virtute Sacramentorum, praestantur hominibus alia specialia gracie actualia auxilia, opportuna ad consequendos proprios fines singularium Sacra mentorum. Ita Theologi communiter. Ratio est: quia singula Sacra menta sunt a Deo instituta ob species suis fines; ergo etiam oportet, ut conferant specialia auxilia gracie actualia, quibus homo juvetur ad fines illorum consequendos.

9. Hinc, quia per Baptismum spiritualiter regenerantur, ac in Christo vivere, ejusdemque Fidem profiteri incipiunt: postmodum per alia Sacra menta juvamus ad hanc vitam spiritualiter conservandam, & ad superandas varias difficultates in eo occurrentes, prout declarabatur discurrendo de singulis Sacra mentis.

10. Sic per Confirmationem, per quam roboramur & confortamur ad fortius confitendum Fidem in Baptismo suscep tam, præter gratiam habitualem, digne lumenibus conferunt tempore opportuno specialia gracie actualia auxilia ad confortare in Fide perseverandum, & quidem majoriter, quam conferuntur virtute solius Baptismi.

11. Similiter per Sanctissimum Eucaristia Sacra mentum, quod est cibus spirituatis animæ, conferuntur specialia subtilia actualis gratie pro conservatione vite nostræ spiritualis; non minus, ac cibus cor

L 4 por-

poralis vitam alti, & conservat corporalem. Unde juvat hoc Sanctissimum Sacramentum ad refranandas inordinatas passiones, ursuta ira, invide, luxurie, &c. praebendo multis particulares gratias auxiliantes, quibus debilitatur, atque moderatur prava inclinatio ad peccatum: simulque idem Augustissimum Sacramentum confort complura auxilia existantia, & concomitanta gratiarum actualium, ad exercenda opera vita spiritualis, & diversarum virtutum; sicut cibus corporalis probet vires ad exercendos actus vitales corporis.

12. Sicut autem in vita corporali necesse est habere remedium contra morbum, ut si quis in morbum incidere, sanctetur: Ita in vita nostra remedium tale remedium, & quidem multo fortius est Sacramentum Poenitentiae, quo non mortali, sed & ipsa mors antea curatur, dum virtus eius a morte spirituali, per peccatum mortale inducta, resurgimus.

13. Sequitur Extrema Unctio, preter augmentum gratiae habitualis conferens homini digno recipienti specialia auxilia, quibus infirmus juvetur ad fortius resistendum temptationibus in extremo vite articulo occurrentibus: simulque in sua infirmitate allevietur, quantum prodest saluti animae sua; juxta Iud. Jacobis 5. *Urgentes cum oleo in nomine Domini: & gratia fidei salvatores infirmorum, & alleviant sum Dominum, & si in peccatis suis remittentur ei.*

14. Per Sacramentum Ordinis, quod respicit totam Ecclesiam in sua statu Hierarchico conservandam, atque ut sua fungimur ministeria ad legitimum gubernamentum hujus Ecclesiastice Reipublice defuntemur, concurrunt Ordinarii pariter quedam specialia auxilia, ad digne admplenda Ministeria facilius Ordinarii annexa.

15. Tandem per Matrimonium, quo sit legitima propagatio generi humani ad Deum, & conservationem Ecclesiasticae Reipublicae; ut id honeste ac decenter fiat, sicutur Confugibus Christianis specialem gratiam auxilia ad pie degendant vitam conjugalem ac sustinendam eius onera, prolemque reete ac devote educandam. Ceterum hujusmodi specialia gratia auxilia, plura vel pauciora, conferuntur digni sufficiensib; Sacramentum juxta maiorem, vel minorum eorumd; dispositionem, ac capacitatem, ut amplius dicatur *quæst. seq. n. 2.*

QUESTIO II.

An omnia Sacra menta conferant primam gratiam, aqualem in inequalities dispositi?

SUMMARIUM.

16. *Sacramenta mortuorum, &*
17. *Sacramenta vivorum, quæ?*
18. *Gratia habitualis seu sanctificans, prima & secunda, quæ?*
19. *Baptismus & Poenitentia, per se conferunt primam gratiam;*
20. *Per accidentem quandoque secundam,*
21. *Alio quoque Sacramenta per se conferunt secundam.*
22. *Corollarium.*
23. *Et per accidentem quandoque primam gratiam.*
24. *Cur hoc fiat per accidentem?*
25. *Sacramenta conferunt maiorem gratiam magis dispositio.*
26. *Etiam ex opere operata.*

16. **A**dvertendum, quod Sacra menta communiter dividuntur in Sacra menta vivorum, & mortuorum. *Sacramenta mortuorum* sunt duo, videlicet Baptismus, ac Poenitentia: que duo ideo sic dicuntur, quia per se (id est, ex vi primarie institutionis sua) sunt instituta ad conferendam primam gratiam; seu ad præbendam vitam spirituali illis, qui per peccatum mortale spiritualiter fuerint mortui, quia non conferunt nisi mediante gratia sanctificante.

17. *Sacramenta vivorum* sunt alia quinque: que ideo sic appellantur, quia per se loquendo supponunt animam sufficiens jam esse constitutam in gratia sanctificante, quæ est vita animæ. Unde, ut quis rite sufficiat unum horum Sacramentorum, requiriunt, quod sit in statu gratie (salem quantum bona fide, ac inspecta propria tua conscientia existimat) quod non requiriunt ad Sacra menta mortuorum: hoc enim ab existente in peccato mortali, premissa sola attritione, rite ac fructuose recipiuntur. Quod ut clarius intelligatur,

18. Advertendum ulterius, quod gratia habitualis, seu sanctificans (de qua num. 3. jam dicta) communiter dividatur in primam & secundam. *Gratia habitualis prima* aliud non est, quam illa prima gratia sanctificans, quam homo in primo sua iustificatus

Quæst. II. An omnia Sacra menta conferant &c.

537

instanti acquirit, ac per quam formaliter ad eo expellitur peccatum mortale. *Gratia secunda* dicitur omne augmentum gratiae sanctificantis: unde omnis illa gratia habitualis dicitur esse gratia secunda, quæ infunditur homini jam prius iustificato, ac habenti in se aliquem gradum gratiae. Sic enim peccator per Poenitentiam iustificatur, illa gratia habitualis, quam in primo sua iustificationis instanti acquirit, dicitur *gratia prima*: omnis autem gratia posterior, quam virtute bonorum operum sublequantum, vel Sacramentorum digne receptorum, ulterius acquirit, dicitur *gratia secunda*; et quod si augmentum prioris, ac secundum primum loco acquiratur. His prænotatis, fit

19. CONCL. I. *Baptismus, & Poenitentia*, quæ dicuntur *Sacramenta mortuorum*, per se, ac ex vi sive primarie institutionis, conferunt primam gratiam sanctificantem; quoniam, si haec jam præfuerit in anima, per accidentem conferant solum augmentum gratiae. Ita communis Theologorum. Ratio prima partis: quia Baptismus primario, & principaliter, est institutus a Christo Domino in ordine ad remissionem peccati originalis; Sacramentum autem Poenitentie in ordine ad remissionem peccati mortali post Baptismum commissi: atque talium peccatorum remissio non sit absque infusione primæ gratiae sanctificantis; ergo dicta Sacra menta per se conferunt primam gratiam.

20. Altera pars ex eo patet: quia prædicta Sacra menta dignè recepta conferunt sufficiensib; ex opere operata gratiam sanctificantem: ergo si recipiens jam prius est iustificatus, non possunt primam, sed dulcissimam secundam gratiam conferre, hoc est, augmentationem primæ gratiae sanctificantis tribuere.

21. CONCL. II. Reliqua quinque nova Legis Sacra menta, videlicet Confirmatio, Eucharistia, Extrema Unctio, Ordo, & Matrimonium, per se, ac ex sua primaria institutionis, non conferunt primam gratiam, sed principaliter iustificant sunt ad conferendam secundam gratiam, sive augmentationem eius. Ita communis. Hac enim de causa etiam appellantur Sacra menta vivorum, ac praesertim vitam animæ, quæ habetur per inexstentem gratiam sanctificantem.

22. Hinc sequitur, quod, si quis scienter in peccato mortali existens, accedit ad unum illorum quinque Sacramentorum cum sola

tagus

atque ex opere operato. Prima pars est certa, ac contra controversiam: nam utiq; major illa dispositio ex preparatio promeretur maiorem gratiam ex opere operantis; cum hoc ipsum generaliter fiat in omnibus prius actibus iustorum.

26. Alteram partem Conclusionis, quod etiam vi Sacramenti, sive ex opere operato, conferatur major aliqua gratia magis dispositio, ait Suarezius part. 3. tom. 3. disp. 8. fct. 5. Concl. 3. eis communem Theologorum sententiam & colligunt ex Concilio Tridentino fct. 6. c. 7. dicente, quod in iustificatione, que fit in Baptismo, Iustitiam recipiat unusquisque suam secundum mensuram, quam Spiritus Sanctus partitur singulis, prout uale & secundum cuiusque dispositiōnem & cooperationem: ergo, si Sacramenta conferunt gratiam secundum propriam cuiusque dispositiōnem, & cooperationem, conseruant maiorem magis dispositio, quam minus dispositio. Accedit ratio decepta ex congruentia. Siquidem videtur speciare ad fiduciam Dei providentiam, ac sapientiam, justissimamque distributionem, ut melius dispositio virtute Sacramentorum major conferatur gratia: similique fuit hoc expeditius, ut homines existarentur ad recipientia cum majori devotione, ac reverentia, propter spem majoris fructus spiritualis.

QUESTIO III.

Qualis requiratur dispositio ad fructuose recipienda Sacra menta, & praeferunt SS. Eucharistiam?

SUMMARIUM.

- 27 Ad Sacramenta mortuorum recipienda, sufficit atritio de peccato mortali.
- 28 Pro Sacramentis virorum requiritur fatus gracie.
- 29 Corollarium.
- 30 Ad dignam Eucharistie receptionem debet primitus Confessio de peccato mortali.
- 31 Textus notabilis Concilii Trident. circa hoc.
- 32 Mandatum eius celebrantibus iunctum quamprimum conficiendi.
- 33 Hoc by Quamprimum conficiatur, Quid importat?
- 34 Quandoque obligat ad prius confitendum.

- 35 Alioquin exceduntur ad triduum,
- 36 Quid, si quis jam confessus, oblitus fuit peccati mortalis?
- 37 Solvitur instantia?
- 38 Limitatus hoc in causa necessitas?
- 39 Quid, si non adsit necessitas celebrandi &c.
- 40 Copia Confessarii, quando deesse confitetur?
- 41 Quid, si es distes?
- 42 Dicte praecepto conficiendi quamprimum, an tenetur laicus?
- 43 An Sacerdos indigne celebrans?

27. CONCL. I. Ad recipienda Sacramenta mortuorum, nempe Baptismi & Penitentiae, requiruntur in adultis, conscientiam peccatis mortali habentibus, contrito, vel latente atritio. Ita communis Theologorum: atque defumitur ex Concilio Tridentino fct. 14. c. 4. ubi dicitur: *Docte praterea sancta synodus, eis Contritionem hanc agnoscendo, etiam Confessionem facilius circumstantem, etiam quod in ea confiteatur, hominemque Deo reconciliare, prius quam hoc sacramentum (Penitentem) aliis suscipiat: ipsam nibilominus reconciliationem ipsi Contractione sine Sacramento voto, quod in illa includitur, non esse ad vivendum. Illam vero Contractionem imperfectam, qua atritio dicitur, quoniam vel ex suspicibili peccati confideratione, vel ex genib; & penitentia mea committente concipiatur, & voluntate peccati extenuat cum se venire, declarat, donum DEI esse &c.* Et quamvis sine Sacramento Penitentia per se ad sufficiendum producere peccato rem nequeat, tamen enim ad DEI gratiam in Sacramento Penitentiae imperrandam disponit. Hacenus Concilium.

28. CONCL. II. Ad recipienda vite & fructuose Sacra menta virorum, qualia sunt alia quinque, requiruntur per le quo loquendo status gracie. Pater hoc totum ex dictis q. prae. n. 21. & 22.

29. Unde, si quis sit sibi conscient peccati mortalis, & velit sufficiere Sacramentum Confirmationis, Extrema Unctionis, Ordinis, vel Matrimonii, tenetur prius vel per actum contritionis perfectae, vel per premissum Confessionem, ac siueceptum latenter cum attritione Sacramentum Penitentiae, si in statu gratiae restituere. Et quidem ob majorem difficultatem in elicenda perfecta contritione communiter solet primiti, atque ut primitur, funderi Confessio Sacramentalis, quamvis in dictis quatuor Sacramentis jam sufficeret Contritio per-

QUEST. III. Qualis requiratur dispositio ad fructuose &c. 539

fcta. Verum loquendo de Eucharistia, sit

30. CONCL. III. Ad dignam Augustinissimi Eucharistie Sacramenti susceptionem, quando quis sibi conscient est aliquis peccati mortalis, omnino requiritur, ut primitur Confessio Sacramentalis de tali peccato mortali habita copia Confessarii, nec sufficiit Contritio. Ita communis; atque defumitur ex verbis Apostoli, 1. Corinth. 11, ubi de hoc SS. Sacramentum ait: *Probat autem si ipsum homo, & sic de pone illo edat, & de calce bibat: quoniam manducat, & bibit indigne, iudicium sibi manducans, & bibens, non disdiuimus Corpus Domini.*

31. Idipsum exprime declarat Concilium Tridentino fct. 13. c. 7. & canon. 10. Verbi eius in cito. c. 7. sunt sequentia, ac bene notanda.

Quare communicare volenti recocandum est in memoriam sui praecopum: Probat si ipsum homo. Ecclesiastica autem Conjectura declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullius sibi confessus peccati mortalis, quamvis non sibi contriti videantur, ab hac praemissa Sacramentali Confessione ad faciem Eucharistiam accedere debeat. Quod a Christianis omnibus, etiam ab his Sacerdotibus, quibus ex officio incumbunt celebrare, hac Santa Synodus perpetuo servandum esse decrevit, modo non de sit illis copia Confessoris: quod si necessitate urgente, Sacerdos ab hac praecepsione celebrare, et quamprimum. Atqui horum utrumque directe est contra finem, atque intentum Concilii Tridentini: ergo.

32. Notent hoc bene Sacerdotes, quotidiane vel latente sapienti per hebdomanadis celebrantur: simulque sciant, cum circa ultima citati Concilii verba, *quamprimum conficiatur*, diversa inter Theologos sufficiunt subtertentia, atque interpretationes. Alexander VII. sequentes eius Propositiones damnatis. Prima, & ordine 38. sic habebat: *Mandatum Tridentini factum Sacerdoti sacrificante ex necessitate cum peccatis mortali conficiendi quamprimum, est confitendum, non praecopum. Secunda, & ordine 39. sic ficitur: illa particula, quamprimum, intelligitur, cum Sacerdos suo tempore conficietur. Verum occasione praemissorum.*

33. Queres, quid per ly quamprimum conficiatur, in citatis verbis Concilii Tridentini intelligatur? Resp. I. Quantum ad dictam claustrum explicandam, olim varie extiterunt sententiae: nam nonnulli eam explicant in seni aptere entravante vim praecopii, prout liquet ex relatis duabus Propositionibus damnatis: alii e contra mandatum illud intellexerunt in toto rigore,

quasi statim post Missam teneatur Sacerdos celebrans, si possit, conficeri. Et hec posterior sententia unque in praxi saluberrime practicatur, ut ne conscientia, & puritatis Sacerdotum celebrantium amplius confutatur; eo praeferint, quia Rubrica Missalis, sit. De deficiens dispositio anima, sic habent: *si quis autem in causa necessitatis non habens copiam Confessoris, in peccato mortali absque confessione celebrat, graviter peccat. Seus, si contetur: debet camen, cum primum poterit, confiteri. Verum hic rigor, et si in specialibus circumstantiis sit oblevandus, non tamquam semper sub praecepti distinctione obligare videtur, sed opus est distinctione. Hinc*

34. Resp. II. Quando hodie post Missam sacrificium premisla contritione, ut supra, peractum, occurrit copia Confessarii, & non fit certum, an sequenti die, quo rurum celebrare tenebris, sis habiturus copiam Confessarii, teneri hodie confiteri. Ita Lugo disp. 15. de Eucharist. fct. 7. n. 162. Herinx disp. 6. de Eucharist. g. 6. n. 81. recte hoc extensus ad casum, quando sequenti triduo non putatur adiutoria occasio confitendi, & alii. Ratio est: quia neglecta illata copia confitendi, vel daretur nova causa iterum celebrandi fine Confessione, vel non confitendi quamprimum. Atqui horum utrumque directe est contra finem, atque intentum Concilii Tridentini: ergo.

35. Resp. III. Seclusi praedictis & aliis specialibus circumstantiis, ac si quis interea non est denuo celebratur, sive communicatur, memorato praecopo Ecclesiastico Concilii Tridentini satisfaciatur, qui intra triduum confiteretur. Ita Herinx ibidem, assertus, cit. ly quamprimum conficiatur, hoc modo communius explicari: Lugo, Sannig, & Cali. Ratio est: quia hujusmodi dictio est moraliter, & civili modo intelligenda: neque ly quamprimum, aliud importare videtur, quam ly illius, quod in Jure (nisi secus subjecta materia expofitatur) ad triduum extenditur, arg. I. *Cum specialis C. de Iudicio ibi: illius autem, id est, intra triduum proximum sine illa dilatatione. E.L. ult. C. de Erroris Advocat ibi: Palam ex continentia, id est, triduo proximo, cum concordantia.*

36. Quaritur II. Quid juris, quando quis jam femei confessus est, sed inculpabiliter oblitus aliquis peccati mortalis? Resp. Per se loquendo, ac seclusi specialibus circumstantiis, quae ipsius excludere possunt, talis obli-

obligatur confiteri peccatum mortale secundum in Confessione depositum, antequam communicet, vel celebrat. Ita Reginaldus lib. 25. num. 105. Hieronim loc. cit. num. 75. & Lugo na. 151. addens, talem, si est Sacerdos celebrans in calu necessitatis pravis Contritionis, etiam comprehendit sub precepto Concilii Tridentini ad quāmprimū posita confitendum: quanvis nonnulli apud Henrīquem 8. cap. 46. tenent oppositum, ex quod talis jam sit iustificatus per Confessionem pravam: quorum sententiam speculative loquendo non esse improbat, sicut etiam Joan. Bolco par. 2. Theol. Sacrament. dif. 4. sec. 10. concil. 10. Ratio autem nostra reponit: quia praeceptum primitiendit Confessionis ante Communione, non obligat ad quomodoenque confitendum sed similierte ad confitenda omnia peccata mortalia, quorum quis fibi confitit.

37. Nec obstat, quod talis vi Sacramenti Penitentiae jam sit iustificatus, eique falsum indirecē remissum peccatum mortale, ob ignorantiam invincibilem, aut inculpationem oblitivionem non confessum. Respondit enim, omnia peccata mortalia, quorum quis fibi confitit est, anno Sacram Communionem directe subiuncta esse elabuit Ecclesia, habita copia Confessarii: prout indicat Concilium Tridentinum loc. cit. allegans verba Apostoli 1. Corin. 11. Ex quibus communior Doctorum infart, hoc est praeceptum Juris Divini, & non tantum Ecclesiasticis: unde non sufficit sola absolutio indirecta. Et revera, si quis pro prima vice posset in dicto calu communicare, vel etiam celebrare, posset etiam pro secunda & tercia vice, immo toties, quoties vellet, id ipsum facere abque nova pravia Confessione, donec incidat in novum peccatum mortale: quod plane repugnat communi sententi Fidelium.

38. Dicitur notanter nu. 36. per se logendo, ac festis specialibus circumstantiis. Nam si quis non amplius habeat copiam Confessarii, urgeatque necessitatis celebrandi, vel communicandi: aut si quis jam ad litem communicantium positus recordetur peccati mortalis, quod oblitus erat confiteri, nec inde sine nota vel scandalo gravi amplius recedere posit, talis non peccat communicando. Ethoc, etiam si non elicat de novo Contritionem: quia peccatum illud jam est remissum, scilicet in prævia Confessionis bona fide penitentia: simulque talis

a facienda nova Confessione excusat ut defectum Confessarii.

39. Quod si vero vel non defit copia Confessarii, vel saltem non urgeat necessitas celebrandi, aut communicandi, stante conscientia peccati mortali, secundum confessi, abstinendum erit a celebratione, vel Communione, donec præmittatur Confessio: ut notat Scotus 4. dif. 9. q. un. Navarus c. 21. Manual. c. 49. & communis.

40. Cenfertur deinde copia Confessarii, quando vel absolute defit, cui possit Confessio fieri, vel quando ex malitia, aut alio capite non vult, vel non potest audire Confessionem: qui cum careat jurisdictione, vel etiam, quando ponitens rationabiliter timet fibi grave detrimentum, ut pura revelationem Sigilli, vel aliud notabile damnum a Confessario inferendum, & hancmodi confitit.

41. Quantum autem Confessarius debet dulfare, ut confiteat eipso defecitus, non potest certa regulatissima, sed id defensum est a variis circumstantiis, prudenti iudicio ponderandis. Generatim, duntaxat dicto potest, tunc deinceps copiam Confessarii, quando ob infirmatitudine, & difficultatem iteris, brevitàtem temporis, vel alia occurrentia negotia, aut luxuriam, sine gravissimo incommode, hic & nunc haberenton potest. Ita Lugo 82. & seqq. Hieronim x. 8. Reginaldus n. 109. & alii.

42. Quaritur III. An hoc præcepto confidi quāmprimū tenetur Laicus, qui in calu necessitatis communicavit sine Confessione, sed cum contritione? Rer. negative. Ratio est: quia præceptum confitendi quāmprimū Sacerdotibus, ut supra, celebrantibus incumbens, non est. Juris Divinitam præceptum Divinum non obligat ad confitendum post Communione, sed ante eam, dummodo habeatur occasio confitendi: sed est præceptum mere Ecclesiasticum iure novo Concilii Tridenti. Celebrantibus impotum: atque Concilium Trid. nullam facit mentionem Laicorum, sed duntaxat Sacerdotorum celebrantium: ergo ejus præceptum non est extendendum ad laicos. Ita Bonacina dif. 2. de Eucaristia q. 7. punt. 1. nu. 37. & 40. hoc etiam extendens ad Sacerdotem in calu necessitatis more Laicorum communicantem, cum Tridentinum loquatur solum de Sacerdotibus: Suarez, Reginaldus, aliquie; quanvis non dicit præceptum non est extendendum ad laicos. Ita Bonacina dif. 2. de Eucaristia q. 7. punt. 1. nu. 37. & 40. hoc etiam extendens ad Sacerdotem in calu necessitatis more Laicorum communicantem, cum Tridentinum loquatur solum de Sacerdotibus: Suarez, Reginaldus, aliquie; quanvis non dicit

oppositum tenentes.

43. Quaritur IV. Utrum Sacerdos mali-

tiose celebrans in statu peccati mortalis, tenet vir præfati præcepti ad confitendum quāmprimū: Rer. negative: ham hic non celebravit urgente necessitate, atque præmissa contritione (de quo casu loquitur Concilium Trid.) sed ex malitia: ac proinde celebrando, sum gravissime peccavit. Bonacina ibid. n. 30.

Q U A S T I O I V .

De Charactere: ubi & de Sacramentis cum Fictione suscepis.

S U M M A R I U M .

44. Ratio Ordinis.

45. Charakter, quid?

46. Trium Sacramenta impriment Charactrem:

47. Et cur hoc?

48. Videlice Baptismus, Confirmationis, & Ordinis.

49. Et non alia impriment Charactrem?

50. Charakter non morte detinetur.

51. Corollarium notabile.

52. Fictio in proprio, quid?

53. Fictio negatoria, & positiva, qua?

54. Baptismi fictio, & sequens, recente fictio ne confort effectum:

55. Similiter Confirmationis & Ordinis.

56. Quid aliis quatuor Sacramentis?

57. Præsumtum cum fictione negatoria receptis?

44. Post explicatum principalem Sacramentorum effectum, qui est Gratia, pergradient ad alterum ipsorum effectum minus principalem, quælibet Charakter. De quo loquendo, fit

45. CONCL. I. Charakter, quantum ad præceptum, est signum spirituale, impresum a Deo animæ insipientis Sacramentum non iterabile. Ita Scotus 4. dif. 6. quaf. 9. est quecum re communis. Ejus frequenter mentit est apud SS. Patres, ac etiam in S. Scriptura: ut 2. Corinth. 1. Qui unxit nos Deus, qui & signavit nos. Et Ephes. 1. In quo signatis spiritu promissum sancto.

46. CONCL. II. Tria sunt Sacramenta, quibus talis Charakter indelebilis imprimitur, videlicet Baptismus, Confirmationis, & Ordinis: que prædicta Sacramenta iterari non possunt. Ita de Fide: habaturque definitum in Concilio Florentino, in Decreto Unionis, ac novissime in Trident. sess. 7. can. 9. his verbis: Si quis dixisset, in tribus Sacra-

mentis, Baptismo scilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimet characterem in anima, hoc est, signum quoddam pirituale & indeleibile, unde iterari non posse: anathema sit.

47. Cur auctera haec tria Sacramenta impriment Characterem, & non alia quatuor, casu primaria est voluntas DEI, ac Christi ita instituta; que nobis sufficienter constat ex perpetua traditione, atque auctoritate Ecclesie. Accedit congruentia, quam Doctor Subtilis 4. dif. 6. quaf. 10. desumit ex Policia humana, in qua diversi Ministrari, in familia cuiuspiam magni Principis constituti, diversi, certisque Insignis notantur, quibus eorum minus dignoscatur, atque ipsi inter se affinitentur, & ab aliis distinguuntur: unde congruum fuit, ut simile quid fieret in Aula Summi Regis Christi IESU.

48. Hinc, quis per Baptismum assumitur quis in Familiam, seu Ecclesiam Christi, cuiusque Servus incipit esse: accipit est in anima sua Charakterem, quo denotatur esse Servus Christi, & convenient cum reliquis Christianis, differentiam ab Ethnici, & Judæo. Idem contingit in Confirmatione, qua quis inunguit in Militem Christi ad fortiter defendendam, & confitendum fidem eius: atque in Sacramento Ordinis, quo quis deputatur in Duceum, ac unum ex Magistratu Familia Christi, seu Dispensatore mysteriorum DEI.

49. Quia vero per reliqua Sacra menta non deputatur homo ad speciale munus in Ecclesia, seu Familia Christi peragendum (sicut neque id accedit in Familia terreni Regis), ex eo, quod quis comedat & bibat, aut ipse ostendo reconcilietur: vel a mortis curret, aut per generationem personas in eis Familia multiplicetur, hinc congruum fuit, ut reliqua quatuor Sacra menta Characterem non impriment.

50. CONCL. III. Charakter, qui per predicta tria Sacra menta imprimitur, ita est signum indelebilis impressum animæ insipientis, ut neque in morte hominis delectatur. Ita communis. Ratio est: quia aliqui in SS. Concilii Generalibus non posset dici absolute esse Signum indeleibile. Hinc

51. Inferatur, quod Charakter Sacra mentis remaneat in animabus Beatorum in celis existentium, & quidem ad maiorem eorumdem gloriam, scilicet accidentaliter. Quintum remane quoque in animabus Damnitatorum, quanvis ad maiorem ipsorum confitendum. Inferatur ulterius, si quis rite baptizatus, confirmatus, aut Ordine v. g. 82

Sacerdotali initiatuſ moriatur, atque mira-
culoſe a mortuis refuſicetur, eundem non
poſte amplius licet, aut valde baptizari,
conſimari, aut deno in Sacerdotem ordi-
nari: remanet enim in ejusdem anima Char-
acter indeſubtiliter, unde nec dicta Sacra-
menta amplius reiterari poſſunt. Sed occa-
ſione dictorum, & quoad alteram partem
Questionis,

52. Quare: urum Sacramenta, pra-
fertim imprimis Characterem, & hinc
ſucepta, recedente Fictione conferant suum
effectum gratia? Ubi noſandum, quod Fi-
ctio hic non accipiat pro deſectu interioris
intentionis ſuceptiſi Sacramentum: ut ſi
quis ſimilat accedit, permitteret ſe ex-
terius aqua ablui, interius autem noſlet fu-
ſeſperie Baptiſmuſ. Certum quippe eſt, ta-
le Sacramentum invalide ſucepti, ob deſe-
ctum intentionis, ac poind Baptiſmuſ ſic
ſuceptum ne imprimat Characterem, nec
unquam poſta habere effectum gratia ex
opere operato confeſquenda. Igitur in pro-
prio, juxta receptam phraſam Theolo-
gorum, *Fictio pro indisponibili-
tate recipiens, effectum Sacramenti im-
pedient, dum cateroquin Sacramentum eſt
validum. Nam etiam illi, qui ſu-
ceptiſi Baptiſmuſ, v. g. cum vera intentione,
ſed fine debita diſpositione, com-
mittit quantum Fictionem, dum exterius
oſtentari, ſe recipere Sacramentum cum
legitima diſpositione, qua tamen interius
care. Unde de tali verificari illud Sa-
cramentum. 2. Spiritus sanctus diſciplina effugit
ſuum.*

53. Porro hujusmodi *Fictio*, ſeu indispo-
nitio recipiens, atque obex impediens
effectum Sacramenti, adhuc duplex eſt
potest. Una *negativa*, & abſque peccato:
ut dum quis ad Sacramentum acce-
dit indisponitus, hoc tamē invincibiliter
ignorat, atque ideo eius receptione non
peccat. Alia *poſitiva*: ac cum peccato: ut
cum quis scienter recipit Sacramentum indis-
pofitio, ſicque illud recipiendo peccat.
Hoc prenotato,

54. Relp. I. Baptiſmuſ ſic ſuceptus,
recedente per veram pionentiam Fictione
confer effectum ſuum; ac poind effectus
gratia ſanctificans, ſi proper obicem
peccati mortalis, vel indispositionem ſu-
ceptiſi, tempore ſucepti Baptiſmuſ im-
peditus fuit, remoto obice poſtmodum
confer. Ita communis Theologorum &
et queſe expreſa tentatio D. Auguſtini lib.

1. de Baptiſmo cap. 12. ac refertur eao.
Tunc valere de conſer. dift. 4. ubi ait.
Tunc valere incepit ad ſalutem Baptiſmuſ,
eum illa ſit̄ vera confiſio reſerſiſ,
qua corde in malitia, vel ſacrilegio per-
verante, peccatorum abolitionem non ſinebat
fieri.

55. Relp. II. Etiam Conſimatio, &
Ordo, veluti Sacramenta Characterem im-
primunt, & irreterribili, ſi hinc ſeu
indispoſite recepta ſint, conserunt effec-
tum gratia Sacramentalis recedente Fi-
ctione. Ita communis, & probabiliſ
Doctoriſ, quamvis non definiſt oppoſi-
tum tenentes. Ratio eft: quia non vi-
detur eſſe major ratio de Baptiſmo, ac
de hinc duobus Sacramentis: utpote cum
quidlibet horum imprimat Characterem,
ſicque amplius irreterribili, & alioquin
recipiſi, teneſerunt carere effec- iplo-
rum in perpetuum. Accedit, quod Con-
ſimatio veluti perfectio, & conſum-
matio Baptiſti, org. cap. De his de con-
ſer. dift. 5.

56. Relp. III. Alia quartuſ Sacra-
menta, ſi cum Fictione poſitiva, noveque
peccato ſacrilegio recipiantur, recedente
Fictione non conſerunt effectum ſuum grā-
tiae ſanctificans. Disparitas inter iſtis,
& priora, eft: quia hanc Sacramenta non
imprimunt Characterem, poſſunt ir-
rari, ac ſeipſi recipi ſi queſe eon-
ſecutus alio tempore acquiri. Quinimo ſe-
cialiter loquendo de SS. Eucharifti Sa-
cramento, dicitur 1. Cor. 11. Qui man-
ducat, & bibit indigne, iudicium ſibi man-
ducat, & bibit.

57. Additur, cum ſitione poſitiva. Nam, ſi
recipiantur Sacramenta cum Fictione
negativa (hoc eft, prætermittendo debitam
diſpositionem inculpabiliter), & fine pec-
ato, v. g. encaſu inopinata, aut inad-
vertentia, nullam præmitendo attritionem
multi Doctores ſunt, arbitrantur,
hujusmodi Sacramenta conſerunt effectum
ſuum recedente per veram diſpositionem Fi-
ctione: cum hoc videatur conformatuſ in-
ſuita Bonitati Divine. Bonac. difp. 1. de
Sacramentis q. 6. punt. 3. Suarez, Ca-
tanus, & ali: quamvis hoc ipſum an-
no paucis vel agetur, vel in dubium revo-
etur.

QUÆSTIO V.

An, & quomodo ſingula Sacra-
menta fini
neceſſaria ad ſalutem?

SUMMARIUM.

(b) Tract. 4. Dift. 2. n. 12.

58. Necſitas mediū, & necſitas precepti,
quid?

59. Baptiſmuſ eſt necſarius necſitas ma-
di, & precepti.

60. Loquendo de Baptiſmo in re, vel ſalutem
in votu.

61. Baptiſmuſ flaminis,

62. Baptiſmuſ flaminis, &

63. Baptiſmuſ fanguinis, quid?

64. Martyriuſ ſupplet vicem Baptiſmi.

Eſt certus gratiano ex opere operato.

(c) Tract. 7. Dift. 1. quæſt. 6. per
totum.

65. Sacramentum Parientia, quomodo ſit
neceſſarium?

66. Et quidam?

(d) Ut dictum Tract. 10. Dift. 3.
n. 13. & 14.

67. Euchariftia, quomodo necſaria?

(e) Tract. 3. Dift. 3. q. 3.

68. Conſimatio, & Extrema Unio, an
neceſſaria?

69. Pro accidenti quandoque obligant.

70. Quid obſervandum in praxi?

71. Sacramentum Ordini, & Matrimonii,
an ſit necſarium?

58. Et hic recolendum ex jam aliſ (b)
dictis, quod, quantum ad ſalutem
animæ conſequendam, communiter duplex
a Theologiſ diſtinguitur neceſſitas, una
medi, altera precepti. Necſitas mediū
illa dicitur, qua quidpiam ita eſt necſa-
rium ad conſequendum finem, v. g. aeternam
ſalutem, ut fine conſon posſit illatenus
finis obtineri: ſic gratia ſanctificans eft nec-
ſarius reſpectu vite aeternæ; item & Ba-
ptiſmuſ in ſtatu Legis Evangelice, quia de
facto ſim iplo, etiam in ignorantia, vel
impotenti, aut inculpabiſ obliuione pre-
termittatur, ſalutis aeterna non obtinetur.
Necſitas precepti ea eft, qua aliquid ſub
obligatione cuique precepti necſario
preladdatum eft ad ſalutem conſequendam,
eo quod alias quis mortaliter peccaret,
ſicque aeternam ſalutem amitteret; quamvis,
ſi ex ignorantia, vel impotenti, aut obli-

vione inculpabiſ id forte pretermittatur,
non impedit aeterna Vitæ conſecutionem:
ſic necſaria eft ad ſalutem obſervantia ma-
datorum.

59. CONCL I. Baptiſmuſ in ſtatu Legis
Evangelice non ſolum eft necſarius ad fa-
lute neceſſitate precepti, ſed etiam neceſſi-
tate medi. Ita certa, & communis Theolo-
gorum. Et quidem neceſſitate medi Baptiſmuſ eft necſarius reſpectu omnium ho-
minum, etiam parvulorum; quia nullus ſi-
ne iplo poterit vitam aeternam conſequi, li-
cet ex ignorantia invincibili non baptizeetur,
prout contingit in parvulis, ſin Baptiſmo,
cum ſolo peccato originali, in utero mater-
no decedentibus. Neceſſitate vero precepti
Baptiſmuſ eft necſarius ſolum reſpectu adiutorum,
non autem parvulorum; nam adiutori tantum ſunt precepti capaces, ac
proinde peccant, ſi oblatā opportunityne ne-
gligunt recipere Baptiſmuſ. Secus eft de
parvulis, qui poind, ſi moriuntur ſine Ba-
ptiſmo, non dannantur propter transigreſſio-
nem Legis de recipiendo Baptiſmo, ſed
ſolum propter culpam originali, que de-
fectu Baptiſmuſ non fuit in ipſis delata.

60. CONCL II. Nihilominus ea, que
dicta fuerunt de neceſſitate Baptiſmuſ, ſunt
intelligenda de Baptiſmo in re, vel ſalutem
in votu ſucepto. Ita omnes Catholici; &
conſat ex definitione Ecclesiæ, ac unani-
mi SS. Patrum conſentia. Si enim c. Baptiſmi
vices de conſer. dift. 4. & cap. Apoſtolican de
Prebyt. non baptizato, dicitur, quod, quan-
do deſtit poſſibilitas recipiendo Baptiſmuſ in
re, poſtit homo ſalvari per baptiſmuſ in
voto ſuceptum. Idem habeatur in Concilio
Trid. ſeff. 6. e. 3, ubi illa tentatio Salvato-
ris, *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spi-
ritu ſancto, non poterit intrare in regnum Dei*,
Iean. 3. explicatur de Sacramento Baptiſmi in
re, vel in voto ſucepto.

61. Unde celebris eft illa diſiſio Baptiſmuſ
apud SS. Patres, & Theologos in Baptiſ-
muſ flaminis, flaminis, & fanguinis. Ba-
ptiſmuſ flaminis eft Sacramentum Baptiſmuſ re-
iſu ſuceptum, ſeu in aqua cum debita ver-
borum forma collatum. Et hiſ Baptiſmuſ eft
primum Sacramentum novæ Legis, & fun-
damentum aliorum Sacramentorum; adeo
ut eo non ſucepto cetera Sacra-
menta valide & fructuole non recipiantur. Hinc ſi quis
non actu Baptiſtati in aqua, ordinaretur in
Sacerdotem, invalida foret talis Ordinatio;
non obſtant, quod eſt poſtan per Baptiſmuſ
flaminis (qui Sacramentum non eft, eft in
caſu

cau necessitatibus supplet vicem Baptismi, quantum opus est ad consequendam gratiam iustificantem, & vitam aeternam) ante cuius-
fuit iustificatus: ac proinde deprehensu errore, talis foret in aqua baptizandus, & rursum ordinandus, prout expresse habeatur *cit.*
e. Apollonius. De Presby. non baptiz. Nam

Baptismus fumonis, qui solus ex dicto tripli-

Sacramentorum ianua existit.

*62. Baptismus fumonis aliud non est, quam contrito perfida hominis includens propo-
sitionem servandi omnia precepta, & con-
sequenter eiam votum recipendi Baptismum
aque, seu Sacramentum Baptismi in re needum
recepimus. Porro, quod Baptismus fumonis
supplet Sacramentum Baptismi, quantum
ad effectum gratiae sanctificantis, atque re-
missionem peccatorum, vitamque aeternam
consequendum, si de sit occasio recipendi Sacra-
mentum Baptismi in re: patet non solum ex definitione Ecclesie, & communis SS. Patrum
consensu, sed in inferius determinatus ex il-
lis S. Scriptura locis, in quibus promittitur
iustificatio, & peccatorum remissio, ho-
minibus vero pentenitibus. Sic quippe di-
citur *Ezech. cap. 18. si egredies pentenitiam im-
pius, vita vixet; & non morietur, cum con-
cordans.**

*63. Baptismus sanguinis aliud non est,
quam Martyrium supplices defectum Bapti-
smi aqua: quia, si quis jam baptizatus
Martyrium sufficit (vel habeat contritionem perfectam) is proprius non habet Bapti-
smum sanguinis, & fumonis: cum non possit amplius includere votum recipendi
Baptismum aqua, ex quod istud Sacramen-
tum sit irreducibile.*

*64. Ceterum, quod Martyrium supplet
defectum Sacramenti Baptismi, quando deest
possibilitas hoc recipiendi, patet ex illi gene-
rali promissione Christi, *Marth. 10. Qui per-
didieris animam suam propter me, inveneris eam,*
& alibi. Imo hoc adeo verum est, ut Mart-
yrium etiam in parvulis (qui tamen pro-
prium actum, quo Martyrium propter
Christum acceptent, habere non possint)
supplet vicem Baptismi: nam ipso opere
perdunt animam suam propter Christum,
atque ad initia innocentiorum Martyrum, ab
Herode occisorum, praconium Christi non
loquendo, sed moriendo confirmantur. Ex quo
fundamento communior opinio Theologorum
doctet, quod Martyrium conferat grati-
am ex opere operato; cum ex speciali*

privilegio Christi, ejusque meritis iustificat
parvulos, qui proprium actum bonum habe-
re nequeunt. Plura de Martyrio, suo loco
(c) videantur. Nunc ulterius loquendo de
ceteris Sacramentis, fit

*65. CONCL. III. Sacramentum Poenitentiae in re, vel latet in voto, necessarium
est ad salutem necessitate medi, ac etiam
precepti, omnibus adultis post receptum Sa-
cramentum Baptismi in peccatum mortale
repenti. Patet hoc inter alia ex Concilio Tridentino
*suff. 14.c. 2. ubi sic habetur: Et si autem
hoc Sacramentum Penitentiae legit post baptismum
ad salutem necessarium, ut nondum regeneratis esse Baptismus.**

*66. Dicitur notanter, adultis post receptum
Sacramentum Baptismi in peccatum mortale
Lapsi. Siquidem ius, qui iustitiam in Bapti-
smo suscepimus, confante tuentur, non est
necessarium opus hoc Sacramento, ut Con-
cilium Tridentinum loc. cit. c. 1. fateatur. Et
hoc adeo verum est, ut si quis nullus pecca-
toris mortalis nisi confitit sit, is neque ad
Confessionem amittatur obligetur. (d) Quam-
vis utique culpibus, etiam nullis peccati
mortali, sibi confitio, summe confundens
domum sit, in dicto cafo hujus Sacramenti fete
participare efficeret, sola veniam cum debito
doloris confundit; quod probi plerique,
ob multipes fructus Sacramenti Poenitentiae,
sepius per annum facere non intermitte-
untur.*

*67. CONCL. IV. Sanctissimum Eucharis-
tium Sacramentum adulcis est necessarium ne-
cessitate precepti. Ratio est clara: quia
exstet praeceptum, ut quandoque ab adultis,
preferent tempore Paschali, atque in mor-
tis articulo, hoc Sacramentum reverenter
digneque recipiantur, prout amplius often-
sum ius loco. (e)*

*68. CONCL. V. Licet nullum extet pre-
ceptum de recipiendo Sacramento confirmationis,
aut Extreme Unctionis in mortis articulo,
ac prouide haec duo Sacramenta per se, ac simpliciter loquendo, non sunt necel-
laria ad salutem, neque necessitate medi, neque precepti: adhuc tamen necessarium est,
ut non contemnatur. Ita Scorus 4. *dif. 7. q. 2. D. Bonaventura, & Theologi com-
munitur.* Nullibet enim repertus praeceptum
clarum de receptione horum Sacramentorum,
secundum contemptu. Et hoc additus ex eo,
quia aliquin ratione contemptus peccatum
committetur, ut si quis ex eo omittent horum
Sacramentorum receptionem, quia ipsa
parvi estimaret.*

*69. Deinde certum est, ex dictorum Sa-
cerdotum omissoe posse graviter delin-
quiri per accidens, seu ratione scandali:
ut si quis ea recipere neglegat in talibus cir-
cumstantiis, unde alii graviter scandalizan-
tur. Eadem obligatio per accidens occu-
patur causis, quo ingruentes tentationes
alteri vincere possent, nisi receptione hu-
ijs, vel illius Sacramentum: quamvis hic ca-
sus rarus accidente possit visceratur, cum
communiter sufficientes restituent vires per
Orationes, Confessionem, & alia remedia
spiritualia obtineri valeant.*

*70. In praxi igitur serius admindoni sunt
Fideles, ne hujusmodi Sacramentum neglig-
ent scipere, preferent oblatam majori
opportunitate illud recipiendi: tum ne se*

DISTINCTIO III.

De Baptismo, & Confirmatione.

QUESTIO I.

Quid sit Baptismus, & quo tempore insti-
tutus, quemque eius obligatio?

SUMMARIUM.

- 1 Hic sermo est tantum de Baptismo fumi-
nis;
- 2 Qui est ianua Sacramentorum.
- 3 Fuit institutus a Christo ante suam Passio-
nam.
- 4 Solvit instantia.
- 5 Num institutus tempore Christi a Joanne
Baptista?
- 6 Vel postea primum tempore opportuno?
- 7 Ad Baptismus suscipiendum tenentur om-
nes homines.
- 8 Infidelium filii, an possint baptizari invi-
tati parentibus?
- 9 Preferuntur sicut?
- 10 Causa, in quaibus hoc licitum est.

*1. IN presenti sermo non est de Baptismo
fumonis, neque de Baptismo fumonis,
sed duxuntur de Baptismo fumonis: ut-
pote qui solus absolute dicitur Baptismus,
estque unicus, iuxta illud *Ephes. 4. Unus Do-
minus, una fides, unus Baptisma.* Quicquid
solus est Sacramentum, quinimum ianua &
Roffensius Theol. Moral.*

*Fundamentum omnium Sacramentorum, ante
opus suscipiendum non suscipit aliud Sacra-
mentum, ut dicitur in c. *Venientis de Presby.*
non baptizato. Dummodo exceptuatur Sacra-
mentum Eucharistie: nam non baptizatus
accipit verum Corpus Christi, si ei mini-
stretur Eucharistia, prout ibidem noratur:
quamvis illud fructuose non recipiat.*

*2. CONCL. I. Baptismus est Sacra-
mentum abolitionis anime a peccato, consitens
in ablutione homini aliquatenus conscientis,
facta in aqua ab alto abluite, & in
certis verbis simul ab eodem abluite cum
debita intentione prolatis. Ita Scorus 4. *dif.
3. q. 1.* Neque hac definitio in re differt ab
ea, quam tradit Catechismus Romanus
dicendo: *Baptismus est Sacramentum regene-
rationis per lavacrum aqua in verbo vita:*
quamvis prior definitio naturam Sacramenti
Baptismi clarius explicet, utpote continens
omnia ad ipsum requirita.*

*3. CONCL. II. Baptismus, qui est ianua
reliquorum Sacramentorum novae Legis,
fuit a Christo Domino institutus, & quidem
ante suam passionem & mortem. Prima
pars est de Fide, & constat ex dictis *dif. 1.
num. 7. & 9.* Altera pars ex eo probatur: tum
qua Baptismus est ianua ceterorum Sacra-
mentorum, sicutque ante Sacramentum Ordini-
s, in ultima Cena Discipulis collati,
ipsiusque Eucharistie, institui debuit. Tum
qua*